

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Mevrouw I. van de Velde
Postbus 20901
2500 EX DEN HAAG

No.: 20356190
Onderwerp: zienswijze Mariene Strategie (deel 3)
Uw schrijven: -
Urk, 10 november 2020

Geachte mevrouw van de Velde,

Middels deze brief geven wij onze zienswijze op het concept "*Mariene Strategie voor het Nederlandse deel van de Noordzee 2022-2027 (deel 3)*". Onderdelen van onze zienswijze hebben we als Nederlandse Vissersbond ook kenbaar gemaakt tijdens Webinar 'programma van maatregelen KRM' gehouden op donderdag 15 oktober 2020.

Noordzeeakkoord

In het concept "*Mariene Strategie voor het Nederlandse deel van de Noordzee 2022-2027 (deel 3)*" wordt meerdere malen het Noordzeeakkoord aangehaald. De Nederlandse Vissersbond heeft het Noordzeeakkoord niet ondertekend net als de andere Nederlandse visserijorganisaties. De belangrijkste argumenten om "nee" te zeggen tegen het Noordzeeakkoord waren, en zijn nog steeds, de (aanstaande) verliezen aan visgebied door het aanwijzen van natuurgebieden (gesloten voor verschillende visserijactiviteiten) naast de ruimte voor windparken die voor visserij al verloren gaat en het te lage bedrag dat is aangeboden voor compensatie aan de visserijsector. Voor een nadere toelichting en onderbouwing van het standpunt van de Nederlandse Vissersbond jegens het Noordzeeakkoord verwijzen we u naar onderstaande artikelen gepubliceerd op onze website:

- Nederlandse Vissersbond stemt niet in met de huidige tekst voor een Noordzeeakkoord <https://www.vissersbond.nl/nederlandse-vissersbond-stemt-niet-in-met-de-huidige-tekst-voor-een-noordzeeakkoord/>
- Advies Joustra Noordzeeakkoord <https://www.vissersbond.nl/advies-joustra-noordzeeakkoord/>
- Persbericht – vissector stapt uit overleg Noordzeeakkoord <https://www.vissersbond.nl/persbericht-visor-sector-stapt-uit-overleg-noordzeeakkoord/>

De vissector is van mening dat er niet van een Noordzeeakkoord kan worden gesproken wanneer de vissector niet deelneemt aan het akkoord op basis van bovenstaande argumentatie. In het concept “*Mariene Strategie voor het Nederlandse deel van de Noordzee 2022-2027 (deel 3)*” wordt meerdere malen gerefereerd aan het Noordzeeakkoord en daaraan verbonden opgaven. Als Nederlandse Vissersbond zijn we van mening dat het niet correct is wanneer de inhoud van het Noordzeeakkoord wordt overgenomen wanneer de visserij daar niet achter kan staan.

Ecosysteembenadering en voorzorgsbeginsel

In het concept “*Mariene Strategie voor het Nederlandse deel van de Noordzee 2022-2027 (deel 3)*” wordt genoemd dat de uitgangspunten voor de Europese Kaderrichtlijn Mariene Strategie de ecosysteembenadering en het voorzorgsbeginsel zijn. Er is sprake van een enorme (ruimtelijke) verandering op de Noordzee waarbij in de optiek van de Nederlandse Vissersbond met verschillende maten wordt gemeten. Bestaand gebruik, zoals de beroepsvisserij, dient enorme verliezen op bijvoorbeeld het beschikbare visgebied te accepteren om tot een zogenaamde goede milieutoestand te komen. Deze voorgeschreven veranderingen worden veelal gekoppeld aan het voorzorgsbeginsel. Anderzijds is er sprake van een ‘industrialisering’ van de Noordzee door de ontwikkeling van windmolenparken op zee. Enorme gebieden (qua oppervlak) worden gereserveerd voor deze vorm van energiewinning. Het heeft er alle schijn van dat deze ontwikkeling aan een ander voorzorgsbeginsel dient te voldoen dan andere gebruikers van de Noordzee.

De Nederlandse Vissersbond is van mening dat de ontwikkeling van windparken op zee met een onverantwoord tempo en onverantwoorde ambitie wordt voortgezet zonder dat er voldoende duidelijkheid is over de ecologische gevolgen. Deze ontwikkeling is in onze optiek strijdig met in ieder geval het voorzorgsbeginsel wat een belangrijke bouwsteen is voor de Mariene Strategie en de zorg die we hebben voor het behoud van onze Noordzee. Naast het verlies van visgebied aan windparken kan de visserijsector hard worden geraakt door mogelijke ecologische effecten op de visbestanden op de Noordzee. Graag brengen wij onderstaande rapporten onder uw aandacht:

- Studie “*impact of the use of offshore wind an other marine renewables on European Fisheries*” (Thünen Institute of Sea Fisheries, 2020)
[https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2020/652212/IPOL_STU\(2020\)652212_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2020/652212/IPOL_STU(2020)652212_EN.pdf)
- *Onderzoek naar effecten grootschalige aanleg windparken op de Noordzee* (Deltares, 2019)
<https://www.deltares.nl/nl/nieuws/onderzoek-naar-effecten-grootschalige-aanleg-windparken-op-de-noordzee/>

In het Programma Noordzee 2022 – 2027 wordt als doelstelling omschreven dat de Noordzee in de toekomst schoon, gezond en productief is, met een ecosysteem dat optimaal en veerkrachtig functioneert, terwijl het gebruik van de zee duurzaam is. De Nederlandse Vissersbond maakt zich zorgen over in hoeverre deze doelstelling kan worden behaald wanneer de ontwikkeling van windmolenparken op zee in het huidige tempo wordt voortgezet.

Concrete opmerkingen

Onderstaand een lijst van concrete opmerkingen op de tekst van het concept “*Mariene Strategie voor het Nederlandse deel van de Noordzee 2022-2027 (deel 3)*”:

Pagina	Onderwerp	Toelichting
9	Reductie uitstoot	In de paragraaf “visserij” ontbreekt een passage over de reductie van uitstoot die is bereikt door innovatie binnen de sector op het gebied van visserijtechniek maar ook op het gebied van scheepsbouw
10	Aquacultuur	In de paragraaf “visserij” wordt gesteld dat het mogelijk is om aquacultuur toe te passen binnen windparken en natuurgebieden. Deze ambitie wordt al enkele jaren uitgesproken zonder concreet resultaat vooralsnog.
14	Economisch belang	In de tabel 1 wordt de toekomstige negatieve economische ontwikkeling geschetst van de visserij. Visserij is hierin te algemeen benaderd. Op welke visserij(en) heeft dit betrekking? Het verzoek om dit specifieker uit te werken. Zou er ook een scenario denkbaar zijn waarbij er sprake is van een positieve economische ontwikkeling? Een win-win situatie waarbij meer ruimte voor de natuur juist ook binnen windparken zou kunnen leiden tot meer visproductie.
18	Vismigratie	Er wordt aandacht besteed aan het bevorderen van de vismigratie middels het instellen van visserijvrije zones rondom kustwerken. De Nederlandse Vissersbond wil benadrukken dat de overheid daarbij onvoldoende rekening houdt met de belangen van de visserijsector, met name vissers die daar rechten hebben voor vaste vistuigen of in grote mate afhankelijk zijn van de visserij nabij deze kunstwerken.
19	Zeezoogdieren	De positieve ontwikkeling van de populaties grijze zeehond en bruinvis worden genoemd. De visserij trekt hierin vaak een parallel met de verminderde beschikbaarheid van (grote) vis in de kustzone door predatie. Hierover zou iets gezegd moeten worden in het document. Zie ook https://www.nu.nl/binnenland/6024042/recordaantal-zeehonden-in-waddenzee-en-toch-zijn-onderzoekers-bezorgd.html
21	Bruine Bank	Er wordt in het document benoemd dat er gekeken gaat worden naar eventuele visserijbeperkende maatregelen. De Nederlandse Vissersbond zal beperkende maatregelen op de Bruine Bank, een belangrijk nog resterend productief visgebied, beslist niet accepteren.
25	Benthos-ontwikkeling	In de laatste zin van de eerste alinea in de paragraaf ‘huidige situatie’ wordt benoemd dat windmolenparken mogelijk leiden tot meer gebieden die gesloten zijn voor bodem beroerende visserij, wat positief kan uitwerken op de ontwikkeling van benthosgemeenschappen. Deze mogelijke ‘positieve’ uitwerking zien wij graag nader onderbouwd. Wanneer dat niet kan worden onderbouwd verzoeken we deze aanname te verwijderen uit het document. Anderszins kan er namelijk ook worden gesteld dat door windmolenparken de ontwikkeling van benthosgemeenschappen nadelig kan worden beïnvloed. Hoe wordt het effect van windmolenparken op benthosontwikkeling geëvalueerd? In de huidige omschrijving wordt kritiek, mogelijk onterecht, te veel bij de visserijsector neergelegd.
29	Milieutoestand	In de eerste alinea van pagina 29 wordt vermeld dat het te vroeg is om de effecten van de (voor)genomen maatregelen te kunnen waarnemen. Vraag: kan er een termijn worden gekoppeld aan de evaluatie van (voor)genomen maatregelen? Wanneer is een periode van sluiting voldoende om maatregelen te evalueren en zo mogelijk te veranderen?
29	Fysiek verlies	Er wordt vermeld dat fysieke schade door o.a. nieuwe windparken lokaal is en relatief gering. Kan daarvoor een onderbouwing worden geleverd? Er bestaat (binnen de visserij) angst dat niet alleen binnen het gebied waar het park wordt gerealiseerd schade kan ontstaan.

30	Klaverbank	De volgende bullet is tweemaal weergegeven: Verder zal er een vergroting van de managementzones op de Klaverbank plaatsvinden. Hierdoor wordt het in een aanvullend gedeelte van 552 km ² gesloten voor alle vormen van bodemberoerende visserij. Om deze wijziging door te voeren worden visserij maatregelen conform de artikel 11 procedure uit het Gemeenschappelijk Visserijbeleid aangepast.
30	Borkumse stenen	Laatste bullet 'aanvullende maatregelen': er wordt gesteld dat er een nieuw bodembeschermingsgebied van 653 km ² op de Borkumse stenen komt. Sector is momenteel in gesprek over een aanpassing van dit gebied omdat dit gebied niet conform eerdere afspraken (in VIBEG 2) is ingetekend. Minister LNV heeft ruimte gegeven voor een aanpassing.

Als slotopmerking benadrukken wij dat er onvoldoende wordt gewerkt met meervoudig ruimtegebruik in de huidige toekomstplannen voor de Noordzee. Op het gebied van de ruimtelijke ordening wordt de visserij, (wind)energieontwikkeling en natuur teveel afzonderlijk behandeld waardoor de oudste gebruiker van de Noordzee, de beroepsvisserij, onredelijk wordt belast.

Wanneer u een naderen toelichting wenst op deze zienswijze dan zijn waar daar graag toe bereid.

Met vriendelijke groet,

NEDERLANDSE VISSERSBOND

D.J.T. Berends
(secretaris)